

Голосенин І. А.

Київський національний торгово-економічний університет

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СПИСАНИЯ ДОЛГА КЛИЕНТОВ БАНКА

Резюме

Статья посвящена анализу экономических аспектов прощения долга клиентов банка в странах с развитым финансовым рынком и возможностей применения лучшей практики в условиях преодоления финансового кризиса, улучшения качества активов банков, возобновления кредитования. Это направление работы с клиентами рассматривается как составляющая реструктуризации долгов, развития отношений с клиентами, а также формирование государственного подхода к урегулированию проблемных долгов. Списание долга осуществляется с целью минимизации объема потерь кредитора в случае дефолта заемщика. Этот инструмент также должен использоваться в государственных антикризисных программах, чтобы помочь поддержать национальную экономику путем облегчения долгового бремени предприятий и домохозяйств. Прощение долга разрешается в исключительных случаях, когда кредиторы уверены, что заемщиком честно приложены все усилия касательно выплаты долга, а финансовые трудности возникли по объективным обстоятельствам.

Ключевые слова: проблемные кредиты, реструктуризация долга, качество кредитов, работа с клиентами, государственные программы социальной помощи, банки, прощение долга.

Golosenin I. O.

Kyiv National University of Trade and Economics

ECONOMIC ASPECTS OF DEBT FORGIVENESS FOR BANKS' CLIENTS

Summary

The article is devoted to the analysis of economic aspects of forgiveness of the debt for the bank's clients in countries with different level of financial market and possibilities of applying the best practice in the conditions of overcoming the financial crisis, improving the quality of bank assets, and restoring lending. This way of debt resolution is considered as a component of debt restructuring, the development of customer relations, and also from the point of view of the state approach to the settlement of problem debts. Debt forgiveness can take place in order to minimize the losses incurred by the creditor in the event of the borrower bankruptcy. This tool should also be included in the state crisis management programs to support the national economy by easing the debt burden for enterprises and households. Debt relief is allowed in exceptional cases where lenders are convinced that the borrower honestly made all efforts to repay the debt that financial difficulties arose from objective circumstances.

Key words: problem loans, debt restructuring, quality of loans to work with clients, state social assistance programs, banks, lending.

УДК 336.225

Грановська І. В.

Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

ПОДАТКОВИЙ БОРГ ПЛАТНИКІВ ЄДИНОГО ПОДАТКУ

У статті досліджено теоретичні основи єдиного податку, спрощеної системи оподаткування. Узагальнено групи платників єдиного податку відповідно до змін, що відбулися. Відповідно, як і в будь-якій економічній діяльності, між суб'єктами виникають заборгованості, в податковій системі мають місце податкові борги платників податків перед державою, тому визначено можливості списання таких боргів на користь платника.

Ключові слова: єдиний податок, спрощена система оподаткування, податковий борг, платники єдиного податку, єдиний податковий борг.

Постановка проблеми. Однією з основних проблем сьогодення залишається наявність значного податкового боргу, що продовжує створювати серйозні перешкоди на шляху підвищення ефективності діяльності фінансового механізму держави. Інтерес до цієї проблематики зумовлений тим, що, по-перше, мінімізація податкової заборгованості є резервом наповнення бюджету держави; по-друге, проблема відсутності платежів зачіпає глибинні питання оподаткування, дослідження яких через призму податкового боргу дасть змогу вдосконалити податкову систему, покращити фіскальну поведінку платників, підвищити ефективність податкового менеджменту. Хронічна податкова заборгованість,

відсутність стабільних тенденцій щодо її подолання пояснюють особливу увагу до цієї проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням погашення податкового боргу присвячені роботи багатьох вчених-економістів, таких як, зокрема, М.О. Бондаренко, В.А. Бортняк, М.Я. Дем'яненко, В.І. Антипов, А.Т. Ковальчук, О.В. Онишко, О.А. Долгий, В.А. Грушка. Ці науковці заробили значний внесок у розробку теоретичних питань розв'язання різноманітних проблем, пов'язаних із погашенням податкового боргу. Водночас теоретичні та практичні питання процедур погашення податкового боргу у вітчизняній науці залишаються малодослідженими

і потребують більш глибокого вивчення та узагальнення на сучасному етапі розвитку економіки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Загальне податкове навантаження для малого та середнього бізнесу є відносно більшим, ніж для великих компаній. Якщо вважати, що номінальний податковий тягар є однаковим для підприємств різного розміру, то витрати дотримання в розрахунку на одного працівника в малих та середніх підприємствах є більшими, ніж у великих. Хоча в абсолютному вимірі витрати дотримання є вищими у великих компаніях, у відносному вимірі вони є вищими у малих та середніх підприємствах. В результаті цього в малих та середніх підприємствах виникають податкові борги, які впливають на їх діяльність та економіку країни загалом.

Мета статті полягає у висвітленні змін, що відбулися стосовно груп платників єдиного податку, визначення наслідків, які тягне за собою несплата податкового боргу такими платниками, та можливостей погашення і списання безнадійних боргів платників єдиного податку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах податкова система України за своїм складом подібна до податкових систем розвинених європейських країн, проте вона не стала інструментом підвищення конкурентоспроможності держави та характеризується значним тіньовим обігом [1, с. 574].

Величина податкового боргу, його динаміка є важливими показниками, що впливають на стан соціально-економічних процесів у державі, характеризують його, а також є індикаторами її зовнішньої конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості. Можна стверджувати, що податковий борг прямо чи опосередковано впливає на низку макроекономічних показників, зокрема наповненість місцевого та державного бюджетів, величину й динаміку державного боргу.

Як юридичні, так і фізичні особи-підприємці за певних явних, неявних, передбачуваних або непередбачуваних обставин можуть стати боржниками по сплаті податкових зобов'язань на користь державного бюджету. Серед таких неплатників досить значну частку складають платники, які сплачують податки за спрощеною системою оподаткування, а саме малі та середні підприємства.

Сьогодні малий та середній бізнес відіграє надзвичайно важливу роль в економіці, адже є найбільшим сегментом підтримки глобального бізнесу, який сприяє не тільки створенню нових робочих місць та забезпеченню високого рівня зайнятості працездатного населення, але й створенню умов для підвищення рівня життя та доходів громадян, активізації інноваційних та трансформаційних процесів у світі.

Нині найважливішою формою державної підтримки малого бізнесу в Україні є спрощена система оподаткування, яка передбачає заміну встановлених державою податків і зборів сплатою єдиного податку та застосування спрощеної форми бухгалтерського обліку та звітності [2].

Єдиний податок – це місцевий податок, що стягується в Україні з підприємств і фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, які вибрали спрощену систему оподаткування.

З 1 січня 2015 року внесено зміни до спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Так, замість шести груп платників єдиного податку запроваджено чотири групи. При цьому збільшується максимальний розмір доходу.

Зокрема, фізичні особи-підприємці реєструються платниками єдиного податку першої, другої та третьої груп.

Платники єдиного податку третьої та п'ятої груп, які перебували на обліку в контролюючих органах до 1 січня 2015 року, відповідно до норм глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України, з 1 січня 2015 року вважаються платниками єдиного податку третьої групи [4].

Для платників першої групи збільшено обсяг доходу до 300 000 грн. та ставку до 10% розміру мінімальної заробітної плати.

Для платників 2 групи збільшено обсяг доходу до 1 500 000 грн. та ставку до 20% розміру мінімальної заробітної плати.

До платників третьої групи належать фізичні особи-підприємці та юридичні особи-суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 20 млн. гривень. При цьому фізичні особи-підприємці не використовують працю найманих осіб, або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не є обмеженою. Ставка складає 2% доходу в разі сплати ПДВ та 4% доходу в разі включення ПДВ до складу єдиного податку.

Термін «спрощена система оподаткування, обліку та звітності» вживається щодо сплати єдиного податку. Крім того, в Україні встановлені спеціальні податкові режими щодо сплати фіксованого сільськогосподарського податку; збору у вигляді цільової надбавки до чинного тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками; збору у вигляді цільової надбавки до чинного тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності.

В спрощеній системі оподаткування відбулися зміни, а саме замість шести груп платників єдиного податку створено чотири групи платників єдиного податку. Ставки єдиного податку та групи платників представлені в табл. 1.

В четверту групу платників єдиного податку входять сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товарного виробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75%.

Для четвертої групи єдиним податком обкладаються угіддя, права власності та користування, які оформлені та зареєстровані згідно із законодавством.

Підставою для нарахування єдиного податку для четвертої групи є дані Держземкадастру та Держреєстру речових прав на нерухоме майно.

Ставки єдиного податку 4-ї групи такі:

- для ріллі, сіножатей і пасовищ – 0,45%, а для гірських зон і поліських територій – до 0,25%;
- для багаторічних насаджень – 0,27%, а для гірських зон і поліських територій – 0,09%;
- для земель водного фонду – 1,35%.

Для обчислення суми єдиного податку четвертої групи береться поточна нормативна грошова оцінка землі з урахуванням коефіцієнтів індексації.

Розглянувши групи платників єдиного податку, можемо сказати, що загальне податкове навантаження для малого та середнього бізнесу (підприємств) є відносно більшим, ніж для великих компаній. Якщо вважати, що номінальний податковий тягар є однаковим для підприємств різного розміру (для такої комбінації капіталу та робочої сили), то витрати дотримання в розрахунку на одного працівника в малих та середніх підприєм-

ствах є більшими, ніж у великих. Хоча в абсолютному вимірі витрати дотримання є вищими у великих компаній, у відносному вимірі (як відсоток від обсягів реалізації) вони є вищими у малих та середніх підприємств. В результаті цього в малих та середніх підприємств виникають податкові борги, які впливають на їх діяльність та економіку країни загалом.

Податковий борг – це сума узгодженого грошового зобов'язання (з урахуванням штрафних санкцій, якщо такі є), але не сплаченого платником податків у встановлений Податковим кодексом строк, а також пеня, нарахована на суму такого грошового зобов'язання [4].

Величина податкового боргу, його динаміка є важливими показниками, що впливають на стан соціально-економічних процесів у державі, характеризують його, а також є індикаторами її зовнішньої конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості. Можна стверджувати, що податковий борг прямо чи опосередковано впливає на низку макроекономічних показників, зокрема наповненість місцевого та державного бюджетів, величину й динаміку державного боргу.

Податковий борг українських громадян перед державним бюджетом з 2014 по 2016 роки збільшився в 3,8 рази, на початку 2017 року становлячи рекордну суму в 59 млрд. грн.

Відповідно, реєстрація платників єдиного податку є безстроковою, але в результаті виявлення податкового боргу (несплаченого зобов'язання) може бути анульована шляхом виключення з реєстру платників єдиного податку за рішенням контролюючого органу, зокрема у випадках, визначених ПКУ [5].

Платники єдиного податку в разі наявності податкового боргу на кожне перше число місяця протягом двох послідовних кварталів, а саме в останній день другого із двох послідовних кварталів, зобов'язані перейти на сплату інших податків і зборів, тобто вони переводяться на звичайну систему оподаткування.

Якщо платник податків за наявності податкового боргу не перейшов на загальну систему оподаткування, то він буде виключений з реєстру

платників єдиного податку за рішенням контролюючого органу.

За настання анулювання реєстрації такий платник податку зобов'язаний самостійно обчислити, задекларувати та сплатити суму податків і зборів за загальною системою оподаткування.

Наявність податкового боргу по податкових зобов'язаннях, не пов'язаних з його господарською діяльністю, не є підставою для прийняття рішення про виключення такої фізичної особи-підприємця з реєстру платників єдиного податку [6].

В результаті дослідження виокремимо причини анулювання реєстрації платника єдиного податку:

1) подання платником податку заяви щодо відмови від застосування спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів (в останній день календарного кварталу, в якому подано таку заяву);

2) припинення підприємницької діяльності фізичною особою-підприємцем відповідно до закону (в день отримання відповідним контролюючим органом від державного реєстратора повідомлення про проведення державної реєстрації такого припинення);

3) в разі наявності податкового боргу на кожне перше число місяця протягом двох послідовних кварталів платники єдиного податку зобов'язані перейти на сплату інших податків і зборів, встановлених цим Кодексом, в останній день другого із двох послідовних кварталів.

Погашення податкового боргу після анулювання реєстрації платника єдиного податку здійснюється, якщо фізична особа-підприємець, а саме платник єдиного податку першої і другої груп, не сплачує (не перераховує) авансові внески єдиного податку в порядку та строки відповідно до ПКУ, тоді такий платник податків притягується до відповідальності у вигляді штрафу в розмірі 50% ставки єдиного податку, вибраної платником єдиного податку відповідно до ПКУ.

Виникають такі наслідки анулювання реєстрації в результаті виявлення податкового боргу:

1) в разі анулювання реєстрації платника єдиного податку за рішенням контролюючого органу

Таблиця 1

Групи платників та ставки єдиного податку з 1 січня 2015 року [3]

Платники податку	Критерії єдиноподатників	Особливості діяльності	Основна ставка податку	Додаткова ставка податку
ФОП	1 група - працюють без найманих осіб; - річний обсяг доходу не повинен перевищувати 300 000 грн.	Здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню.	До 10% мінімальної зарплати у розрахунку на календарний місяць. Максимальна сума до 1 грудня 2015 року становить 121,80 грн.	Згідно зі статтею 293.4 ПКУ 15% від: 1) суми перевищення граничного обсягу доходу, який дає право застосовувати спрощену систему; 2) доходу, отриманого від повноваження діяльності, не зазначеної у свідоцтві платника єдиного податку, віднесеного до першої або другої групи; 3) доходу отриманого під час застосування іншого способу розрахунків, ніж грошовий.
	2 група - кількість найманих працівників становить не більше 10 осіб; - річний обсяг доходу не повинен перевищувати 1 500 000 грн.	Здійснюють господарську діяльність з надання послуг (зокрема, побутових) платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства.	До 20% мінімальної зарплати у розрахунку на календарний місяць. Максимальна сума до 1 грудня 2015 року становить 243,60 грн.	
ФОП + ЮР	3 група - кількість найманих працівників необмежена; - обсяг доходу не повинен перевищувати 20 000 000 грн.	Здійснюють будь-які види діяльності, крім тих, які заборонені платникам єдиного податку.	2% від доходу для платників ПДВ. 4% від доходу для неплательників ПДВ.	Згідно зі статтею 293.4 ПКУ 15% від доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають право застосовувати спрощену систему оподаткування.

податкові зобов'язання зі сплати єдиного податку нараховуються такому платнику до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому проведено анулювання реєстрації;

2) доходи фізичних осіб, які неправомірно застосовували спрощену систему оподаткування, оподатковуються в загальному порядку із застосуванням ставок податку на доходи фізичних осіб згідно з ПКУ;

3) у ході документальної перевірки контролюючий орган має право за наявності достатніх підстав додатково визначити суму грошового зобов'язання з ПДВ, а також обчислити належну до сплати суму єдиного внеску;

4) база оподаткування ПДВ визначається згідно з нормами ПКУ з урахуванням вимог щодо обов'язкової реєстрації особи як платника ПДВ.

Єдиним податковим боргом, за який платник може не хвилюватися, є безнадійний податковий борг. Для цього борг має стати безнадійним [7].

Таким чином, безнадійний податковий борг може виникати в результаті таких подій [8]:

1) податковий борг платника податків, визначеного в установленому порядку банкрутом, вимоги щодо якого не були задоволені у зв'язку з недостатністю майна банкрута;

2) податковий борг фізичної особи, яка:

– визнана в судовому порядку недієздатною, безвісно відсутньою або оголошена померлою (в разі недостатності майна, на яке може бути звернуто стягнення згідно із законом);

– померла (в разі недостатності майна, на яке може бути звернуто стягнення згідно із законом);

– понад 720 днів перебуває у розшуку;

3) податковий борг платника податків, стосовно якого минув строк давності;

4) податковий борг платника податків, що виник унаслідок обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

Отже, безнадійний податковий борг – це борг платника податків зі сплати податків та інших обов'язкових платежів до державного бюджету та державних цільових фондів, який внаслідок підстав, чіткий перелік яких визначений законодавством, не може бути сплачений. Внаслідок списання безнадійного податкового боргу до держбюджету за останні три роки не надійшло 15,8 млрд. грн.

Висновки. Таким чином, спрощене оподаткування може сприяти досягненню комплексу взаємопов'язаних цілей, таких як розвиток малого бізнесу, зменшення неформального сектору економіки, збільшення надходжень в бюджет зменшення безробіття і зниження рівня соціальної напруги.

В результаті більш значного навантаження на малі та середні підприємства в них виникають податкові борги, які впливають на їх діяльність та економіку країни загалом. Значний податковий борг може призвести до ануляції реєстрації платника єдиного податку шляхом виключення з реєстру платників єдиного податку за рішенням контролюючого органу.

Отже, держава має підтримувати малі та середні підприємства, зменшуючи податкове навантаження на них, в результаті чого податкові надходження мають збільшитись та стати більш регулярними, що вигідно як підприємствам, так і державі загалом як структурним ланкам, що доповнюють одна одну.

Список використаних джерел:

1. Городніченко Ю.В. Подвійне оподаткування: його сутність та методи усунення. Економіка та суспільство. 2017. № 10. С. 574-578.
2. Про розвиток та державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22 березня 2012 року № 4618-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.
3. Групи платників та ставки єдиного податку з 1 січня 2015 року. URL: <http://www.zkg.ua>.
4. Податковий кодекс України. Офіційний вісник України. 2011. № 92. Т. 1. Ст. 9.
5. Наявність податкового боргу з податків: чи анулюється реєстрація платника єдиного податку – фізособи. URL: <http://od.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/320286.html>.
6. Про реєстрацію та анулювання ФОП як платників єдиного податку. URL: <http://svoboda.fm/economic/region/256216.html>.
7. Списання безнадійного податкового боргу за строком давності. URL: <https://news.dtkk.ua/labor/labor-relations/45824>.
8. Порядок списання безнадійного податкового боргу платників податків: Наказ Міністерства доходів і зборів України від 10 жовтня 2013 року № 577. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1844-13>.

Грановская И. В.

Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

НАЛОГОВЫЙ ДОЛГ ПЛАТЕЛЬЩИКОВ ЕДИНОГО НАЛОГА

Резюме

В статье исследованы теоретические основы единого налога, упрощенной системы налогообложения. Обобщены группы плательщиков единого налога в соответствии с состоявшимися изменениями. Соответственно, как и в любой экономической деятельности, между субъектами возникают задолженности, в налоговой системе имеют место налоговые долги налогоплательщиков перед государством, поэтому определены возможности списания таких долгов в пользу плательщика.

Ключевые слова: единый налог, упрощенная система налогообложения, налоговый долг, плательщики единого налога, единый налоговый долг.

Granovs'ka I. V.

Pereyaslav-Khmelnytsky Hryhoriy Skovoroda State Pedagogical University

TAX DISPOSAL OF UNIVERSAL TAX PAYERS

Summary

The theoretical bases of the single tax, the simplified taxation system are investigated in the article. Groups of single tax payers are summarized according to the changes that have taken place. Accordingly, as in any economic activity between entities arise indebtedness, in the tax system, respectively, the tax debts of taxpayers before the state and therefore the ability to write off such debts in favor of the payer.

Key words: single tax, simplified tax system, tax debt, single tax payers, single tax debt.

УДК 334.716:330.131

Гриценко А. В.

Національна академія управління

УДОСКОНАЛЕННЯ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ ПІД ЧАС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

У статті представлено нормативні заходи з управління ризиком страхових компаній за різновидами з метою забезпечення їхньої фінансової стійкості та платоспроможності на постійній основі. Наведено переваги взаємодії страхових компаній на фінансових ринках відповідно до процесів розгляду динамічних статистичних змін, вивчення взаємодій суб'єктів на ринку, аспектів діяльності страховиків та розгляду показників конкурентоспроможності. Показано характеристики, базові пропозиції та поведінкові стратегії управління ризиком страховиків за різновидами, які формалізують відмінності поточного стану речей ризик-менеджменту страховиків щодо оцінки їхніх потенційних фінансових ризиків та окремих форм нестандартизованих ризиків, які виникають в ході здійснення профільної та фінансового-господарської діяльності.

Ключові слова: платоспроможність, нормативні заходи, базові пропозиції, поведінкові стратегії, управління ризиком страховиків, зовнішнє середовище.

Постановка проблеми. На даному етапі розвитку бізнес-середовища за обставин дисбалансу фінансової системи, що трапилось під час різкого розвитку середовища фінансових ринків, слід відзначити, що перш за все виникнення економічної глобалізації спричинила діяльність міжнародних комерційних структур, котрі за свій час набули стрімкого розвитку на ринках. Також вплинуло поширення самої економічної глобалізації, але у формі фінансової глобалізації. Ці чинники розглядаються з точки зору руху банківського капіталу та кошів, котрі циркулюють без обмежень на фінансових ринках. Постає необхідність обґрунтування актуалізованих засад управління ризиками страховиків та їх складу. Також потребують удосконалення методики підвищення платоспроможності страхових компаній за рахунок забезпечення та хеджування додаткових випадків підвидів ризиків що можуть виникати в ході здійснення операційної та фінансово-господарської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження теоретико-методологічних засад управління фінансовими ризиками зробили такі вчені України та ближнього зарубіжжя, як, зокрема, І. Балабанов, Г. Башнянин, І. Бланк, А. Буренін, П. Буряк, В. Сінельник, В. Вітлінський, О. Вовчак, Т. Косова, Н. Ткаченко, Г. Козоріз, О. Копилук, П. Бондаренко, М. Лапуста, В. Лук'янова, Н. Машина, С. Наконечний, В. Пліса, А. Поддєрьогін, С. Реверчук, Н. Внукова, С. Бондаренко, О. Ястремський. Наукові засади ризик-менеджменту страховиків та інших фінансових посередників, напрацьовані цими науковцями, складають передумову і теоретико-методологічний базис сучасного ринку фінансових послуг.

У ході здійснення наукових досліджень провідних вітчизняних науковців проаналізовано актуальні питання управління страховими ризиками, особливостей стрес-тестування страхових компаній як інструмента діагностики їх фінансової стійкості, концепції комплексної системи ризик-менеджменту страховиків у забезпеченні їх довгострокової фінансової стійкості.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Недостатньо дослідженими залишаються питання удосконалення ризик-менеджменту під час забезпечення фінансової стійкості страхової компанії. На нашу думку, ці питання потребують подальшого дослідження.

Мета статті полягає в удосконаленні нормативних підходів та поведінкових стратегій в рамках управління ризиків страхових компаній за дотримання високого рівня платоспроможності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглянемо базові пропозиції та поведінкові стратегії страхових компаній (СК) в умовах взаємодії з різновидами ризиків у зовнішньому та внутрішньому середовищі їхнього оперативного функціонування, які отримані на основі аналізу методологічних аспектів підвищення платоспроможності СК.

На відміну від наявних підходів, подана автором концепція передбачає всебічне оперування заходами щодо вдосконалення ризик-менеджменту для протидії загрозам, що виникають за всіма видами діяльності (профільними та організаційно-фінансовими).

Кроки з удосконалення процесу управління ризиком відповідно до типів діяльності СК базуються на нижченаведених засадах та діють не тільки в рамках нормального розподілу ризику по ринку, але й у випадках повторного та евентар-